

Bilaga 6.

Riksrevisionens enkät till lärosäten

RiR 2017:28

Varför sparar lärosätena?

– En granskning av myndighetskapital vid universitet och högskolor

Riksrevisionens enkät till lärosäten

Inledning

1. Vänligen ange ditt lärosäte

Intern styrning och uppföljning av myndighetskapital

Inledningsvis ställer vi några frågor om hur ert lärosäte arbetar med att styra och följa upp myndighetskapital.

Med grundnivå avses vi utbildning på grundnivå och avancerad nivå, och med forskarnivå menas forskning och utbildning på forskarnivå.

Med strategiska satsningar avses i detta sammanhang satsningar som beslutats och fastställts av styrelse och/eller ledning på respektive nivå inom lärosäte, och som är begränsade i tid och beloppsmässigt.

2. Har ni på ert lärosäte något måltal eller riktmärke (i %) för högsta önskade nivån för myndighetskapital?
 - Ja, vi har ett måltal för myndighetskapital för all verksamhet (dvs. samma för grundnivå och forskarnivå).
 - Ja, vi har specifika måltal för myndighetskapital för verksamhet på grundnivå resp. för verksamhet på forskarnivå.
 - Nej, vi har inget måltal eller riktmärke.

Om du svarat Ja, vi har ett måltal på fråga 2;

3. Ange ert lärosätes måltal för myndighetskapitalet (precisera om det är % av kostnader eller intäkter).
4. Vilket år beslutades målet?
5. Har ert lärosäte tagit hänsyn till följande underlag när ni preciserat målet? (flera alternativ är möjliga)
 - Lärosätets investeringsplaner
 - Lärosätets riskanalys om framtida intäkter/finansiering
 - Lärosätets framtida samfinansieringsbehov
 - Lärosätets beslutade strategiska satsningar
 - Nivån på myndighetskapitalet på andra lärosäten

- Tidigare (t.o.m. regleringsbrevet för budgetåret 2007) återrapporteringskrav i regleringsbrevet (de lärosäten vars myndighetskapital överskred tio procent av omsättningen skulle i sin årsredovisning ge en förklaring av hur överskottet uppstått samt redogöra för hur överskottet skulle användas).
- Annat underlag

6. Är målet uppnått 2016?

- Ja
- Nej

Om du svarat Nej på fråga 6;

7. Har ert lärosäte beslutat om att vidta åtgärder under 2017 för att på sikt nå målet på lärosätet?

- Ja, vi planerar att minska myndighetskapitalet 2017
- Ja, vi planerar att öka myndighetskapitalet 2017
- Nej, det finns inga kända beslut om att minska eller öka myndighetskapitalet 2017

Om du svarat Ja, vi planerar att minska på fråga 7;

8. Planerar ert lärosäte att förbruka myndighetskapitalet till följande satsningar (kan avse alla nivåer på lärosätet)? (flera alternativ möjliga)

- Strategiska satsningar relaterade till fastighetsinvesteringar
- Strategiska satsningar relaterade till infrastruktur
- Samfinansieringar
- Uppstart av nya utbildningar
- Utveckling av befintliga utbildningar
- Rekryteringar av personal med tidsbegränsad anställning
- Rekryteringar av personal med tillsvidareanställning
- Annat, vänligen ange ...

Om du svarat Ja, vi har specifika måltal på fråga 2;

9. Ange ert lärosätes måltal för myndighetskapitalet på grundnivå resp. forskarnivå (precisera om det är % av kostnader eller intäkter).

På grundnivån

På forskarnivån

10. Vilket år beslutades målen?

På grundnivån
På forskarnivån

11. Har ert lärosäte tagit hänsyn till följande underlag när ni preciserat målet? (flera alternativ är möjliga)

- Lärosätets investeringsplaner
- Lärosätets riskanalys om framtida intäkter/finansiering
- Lärosätets framtida samfinansieringsbehov
- Lärosätets beslutade strategiska satsningar
- Nivån på myndighetskapitalet på andra lärosäten
- Tidigare (t.o.m. regleringsbrevet för budgetåret 2007) återrapporteringskrav i regleringsbrevet (de lärosäten vars myndighetskapital överskred tio procent av omsättningen skulle i sin årsredovisning ge en förklaring av hur överskottet uppstått samt redogöra för hur överskottet skulle användas).
- Annat underlag

12. Är målet uppnått 2016?

På grundnivå

- Ja
- Nej

På forskarnivå

- Ja
- Nej

Om du svarat nej på fråga 12;

13. Har ert lärosäte beslutat om att vidta åtgärder under 2017 för att på sikt nå målet på lärosätet?

- Ja, vi planerar att minska myndighetskapitalet 2017
- Ja, vi planerar att öka myndighetskapitalet 2017
- Nej, det finns inga kända beslut om att minska eller öka myndighetskapitalet 2017

Om du svarat Ja, vi planerar att minska på fråga 13;

14. Planerar ert lärosäte att minska myndighetskapitalet genom följande satsningar (kan avse alla nivåer på lärosätet)? (flera alternativ möjliga)

- Strategiska satsningar relaterade till fastighetsinvesteringar
- Strategiska satsningar relaterade till infrastruktur
- Samfinansieringar
- Uppstart av nya utbildningar
- Utveckling av befintliga utbildningar
- Rekryteringar av personal med tidsbegränsad anställning
- Rekryteringar av personal med tillsvidareanställning
- Annat, vänligen ange...

Om du svarat nej på fråga 2;

15. Vilken är orsaken till att ert lärosäte inte har något måltal eller riktmärke?

16. Tar ert lärosäte hänsyn till följande när ni diskuterar myndighetskapital? (flera alternativ möjliga)

- Lärosätets investeringsplaner
- Lärosätets riskanalyser om framtida intäkter/finansiering
- Lärosätets framtida samfinansieringsbehov
- Lärosätets beslutade strategiska satsningar
- Nivån på myndighetskapitalet på andra lärosäten
- Annat, vänligen ange...

17. Har ni på ert lärosäte något måltal eller riktmärke (i %) för lägsta önskade nivå för myndighetskapital?

- Ja, vi har ett måltal för myndighetskapital för all verksamhet (dvs. samma för grundnivå och forskarnivå).
- Ja, vi har specifika måltal för myndighetskapital för verksamhet på grundnivå resp. för verksamhet på forskarnivå.
- Nej, vi har inget måltal eller riktmärke.

Om du svarat Ja, vi har ett måltal på fråga 17;

18. Ange mål för lägsta önskade nivå för myndighetskapital (precisera om det är % av kostnader eller intäkter).

Om du svarat Ja, vi har specifika måltal på fråga 17;

19. Ange mål för lägsta önskade nivån för myndighetskapitalet på grundnivå resp. forskarnivå (precisera om det är % av kostnader eller intäkter).

- På grundnivå
- På forskarnivå

20. På vilka av följande nivåer finns myndighetskapital på ert lärosäte? (flera alternativ möjliga)

- På central nivå
- På fakultetsnivå eller motsvarande
- På institutionsnivå eller motsvarande
- På forskargruppsnivå eller motsvarande
- På annan nivå (t ex holdingbolag), ange vilken...

21. Om myndighetskapital på ert lärosäte finns på olika nivåer har ni någon gång under 2012–2016 gjort indragningar av myndighetskapitalet från underliggande organisationsnivåer till högre upp?

- Ja
- Nej

Om du svarat Ja på fråga 21;

22. Vänligen beskriv de indragningar som gjorts (t ex på vilka nivåer indragningar har gjorts, hur vanligt förkommande det varit, om det satt i system, om det finns vissa kriterier (nivån på myndighetskapital) för indragningar).

23. Har det genomförts andra omfördelningar (t ex mellan olika institutioner eller mellan olika forskargrupper) av myndighetskapital 2012–2016?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om du svarat Ja på fråga 23;

24. Beskriv kortfattat vilka omfördelningar av myndighetskapital har gjorts.

25. Finns det planer för indragningar av myndighetskapitalet från underliggande organisationsnivåer till högre upp för 2017?

- Ja
- Nej

26. Tar ert lärosäte vid den interna resursfördelningen hänsyn till hur mycket myndighetskapital som finns vid respektive nivå/ enhet (t ex fakultet eller institution eller motsvarande)?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Uppföljning

27. Följer ni upp myndighetskapital på något annat sätt än vad som anges i regleringsbrevet för universitet och högskolor (det vill säga redovisning i årsredovisningen av kapitalförändring per område enligt Bilaga 2 Riktlinjer för redovisning samt redovisning av myndighetskapital för de fem senaste åren enligt Bilaga 6 Väsentliga uppgifter)?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om du svarat Ja på fråga 27;

28. Beskriv hur ni följer upp myndighetskapitalet på ert lärosäte (t ex på vilka nivåer, hur ofta)?

Om du svarat Nej på fråga 27;

29. Varför följer ert lärosäte inte upp myndighetskapitalet på något annat sätt än vad som anges i regleringsbrevet? (Flera alternativ är möjliga)

- Redovisningen enligt regleringsbrevet anses vara tillräcklig för att få en bild av myndighetskapitalet
- Det efterfrågas inte av regeringen
- Det är alltför resurskrävande
- Det är inte en prioriterad fråga för styrelsen/ledningen
- Annan anledning, vänligen ange vilken...

30. Har ert lärosäte under perioden 2012–2016 följt upp hur mycket av myndighetskapitalet som är fritt resp. reserverat/ bundet till framtida åtaganden (enligt definitionen nedan)?

Riksrevisionen definierar reserverat/bundet kapital som kapital som är avsatt för en planerad, tidsbunden användning och har någon form av dokumenterat underlag. Exempel på vad reserverat/bundet kapital kan användas till är till exempel: samfinansiering av befintliga projekt, doktorandsanställning, beslutade strategiska

satsningar, avskrivningar på beslutade investeringar. Det reserverade/bundna kapitalet kan inte avse täckning av normala kostnadsförändringar som löne- och prisökningar.

- Ja, det har gjorts årligen sedan
- Ja, vi har kartlagt det åtminstone en gång under 2012–2016.
- Nej, men vi har följt upp årligen och har använt en annan definition än Riksrevisionens (för att få en uppfattning om hur stor andel av myndighetskapitalet som är reserverat/bundet.).
- Nej, men vi har följt upp åtminstone en gång under 2012–2016 och har använt en annan definition än Riksrevisionens (för att få en uppfattning om hur stor andel av myndighetskapitalet som är reserverat/bundet.).
- Nej, vi har inte gjort någon uppföljning uppdelad på fritt resp. reserverat kapital.

Om du svarat ja på fråga 30;

31. På vilken nivå har uppföljningen gjorts? (flera alternativ är möjliga)

- På central nivå
- På fakultetsnivå eller motsvarande
- På institutionsnivå eller motsvarande
- På forskargruppsnivå eller motsvarande
- På annan nivå, vänligen ange...

Om du svarat Nej, men ... på fråga 30;

32. Vänligen beskriv hur ni på ert lärosäte definierar bundet/reserverat kapital.

Om du svarat Nej på fråga 30;

33. Vad är de främsta skälen till att ni inte gör det? (flera alternativ är möjliga)

- Vi bedömer (utan att kartlägga) att nästan allt/allt myndighetskapital är bundet.
- Det är alltför resurskrävande att kartlägga.
- För vårt lärosäte är den uppdelningen inte relevant.
- Det efterfrågas inte av regeringen.
- Annat, vänligen ange...

Utvecklingen av myndighetskapital 2008–2016

På de flesta lärosäten ökade myndighetskapital framförallt under perioden 2008–2011 och har sedan dess minskat eller stabiliserats (se gärna den bifogade tabellen över myndighetskapitalets utveckling per lärosäte i Enkätbilaga 2). För att fånga in orsaker till både ökningen och minskningen/stabiliseringen har vi valt att i några frågor dela upp den studerade tidsperioden i två delar: 2008–2011 och 2012–2016.

Om myndighetskapitalet på ert lärosäte har ökat börja med att besvara fråga 34, om myndighetskapitalet har minskat hoppa till fråga 39.

Även om orsakerna till ökningen kan variera mellan olika nivåer på lärosätet och mellan olika enheter på en och samma nivå, ber vi er att ge en samlad bedömning för hela lärosätet.

34. Om myndighetskapitalet har ökat (i kronor i löpande priser) på ert lärosäte under perioden 2008–2011, i vilken utsträckning förklarar följande faktorer ökningen av myndighetskapitalet på ert lärosäte?

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå:

	I mycket stor utsträckning	I ganska stor utsträckning	I ganska liten utsträckning	I mycket liten utsträckning/ingen alls
Medveten uppbyggnad av myndighetskapitalet	☐	☐	☐	☐
Svårt att anpassa verksamheten till förändringar i de årliga anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	☐	☐	☐	☐
Svårt att prognosticera studentefterfrågan och prestationsgrad	☐	☐	☐	☐
Den interna resursfördelningsmodellen på grundnivå och avancerad nivå	☐	☐	☐	☐
SUHF: s modell för full kostnadstäckning	☐	☐	☐	☐
Annat, vänligen ange vad	☐	☐	☐	☐

35. Om myndighetskapitalet har ökat (i kronor i löpande priser) på ert lärosäte under perioden 2008–2011, i vilken utsträckning förklarar följande faktorer ökningen av myndighetskapitalet på ert lärosäte?

Forskning och utbildning på forskarnivå:

	I mycket stor utsträckning	I ganska stor utsträckning	I ganska liten utsträckning	I mycket liten utsträckning/ingen alls
Medveten uppbyggnad av myndighetskapital	☐	☐	☐	☐
Ökade anslag för forskning och utbildning på forskarnivå	☐	☐	☐	☐
Ökad extern forskningsfinansiering	☐	☐	☐	☐
Den interna resursfördelningsmodellen på forskarnivå	☐	☐	☐	☐
Annat, vänligen ange vad	☐	☐	☐	☐

36. Om myndighetskapitalet på ert lärosäte fortsatt öka (i kronor) efter 2011 i vilken utsträckning har nedanstående faktorer bidragit till ökningen?

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå:

	I mycket stor utsträckning	I ganska stor utsträckning	I ganska liten utsträckning	I mycket liten utsträckning/ingen alls
Medveten uppbyggnad av myndighetskapitalet	☐	☐	☐	☐
Svårt att anpassa verksamheten till förändringar i de årliga anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	☐	☐	☐	☐
Svårt att prognosticera studentefterfrågan och prestationsgrad	☐	☐	☐	☐
Den interna resursfördelningsmodellen på grundnivå och avancerad nivå	☐	☐	☐	☐
SUHF: s modell för full kostnadstäckning	☐	☐	☐	☐
Annat, vänligen ange vad	☐	☐	☐	☐

37. Om myndighetskapitalet på ert lärosäte fortsatt öka (i kronor) efter 2011 i vilken utsträckning har nedanstående faktorer bidragit till ökningen?

Forskning och utbildning på forskarnivå:

	I mycket stor utsträckning	I ganska stor utsträckning	I ganska liten utsträckning	I mycket liten utsträckning/ingen alls
Medveten uppbyggnad av myndighetskapital	☐	☐	☐	☐
Ökade anslag för forskning och utbildning på forskarnivå	☐	☐	☐	☐
Ökad extern forskningsfinansiering	☐	☐	☐	☐
Den interna resursfördelningsmodellen på forskarnivå	☐	☐	☐	☐
Annat, vänligen ange vad	☐	☐	☐	☐

38. Om ni har svarat att myndighetskapitalet på ert lärosäte byggts upp medvetet under perioden 2008–2016, i vilken utsträckning har uppbyggnaden motiverats av följande skäl? (flera alternativ möjliga)

	I mycket stor utsträckning	I ganska stor utsträckning	I ganska liten utsträckning	I mycket liten utsträckning/ingen alls
Skapa ekonomisk buffert för att kunna hantera olika osäkerhetsfaktorer i verksamheten (förändringar i anslagsfördelningen, skiftande studentefterfrågan, osäkerheten kring externa medel)	☐	☐	☐	☐
Skapa utrymme för framtida avskrivningar	☐	☐	☐	☐
Skapa utrymme för ökade driftkostnader (löneökningar, hyreshöjningar)	☐	☐	☐	☐
Skapa utrymme för framtida strategiska satsningar	☐	☐	☐	☐
Skapa utrymme för framtida samfinansieringar	☐	☐	☐	☐
Annat, vänligen ange vad	☐	☐	☐	☐

39. Om myndighetskapitalet på aggregerad nivå har minskat (i kronor) på ert lärosäte under perioden 2012–2016 vad anser ni vara de huvudsakliga orsakerna till minskningen? (flera alternativ möjliga)

- Förbrukning av myndighetskapital
- Den löpande verksamheten på grundnivå har gått med underskott
- Den löpande verksamheten på forskarnivå har gått med underskott
- Annat, vänligen ange...

40. Om ert lärosäte har förbrukat myndighetskapital under 2012–2016, vad har det använts till? (flera alternativ möjliga)

Med strategiska satsningar avses i detta sammanhang satsningar som beslutats och fastställts av styrelse och/eller ledning på respektive nivå inom lärosäte, och som är begränsade i tid och beloppsmässigt.

- Till strategiska satsningar beslutade på central nivå
- Till strategiska satsningar beslutade på fakultets-, institutionsnivå eller motsvarande
- Till tidigare beslutade samfinansieringar
- Till tidigare beslutade investeringar inkl. avskrivningar på lån
- Till löpande verksamhet
- Till andra oförutsedda händelser
- Annat, vänligen ange...

41. Om myndighetskapital på ert lärosäte använts till strategiska satsningar under 2012–2016, inom vilka områden har dessa gjorts? (flera alternativ möjliga)

- Strategiska satsningar relaterade till fastighetsinvesteringar
- Strategiska satsningar relaterade till infrastruktur
- Strategiska satsningar relaterade till uppstart av nya utbildningar/program
- Strategiska satsningar relaterade till utveckling av befintliga utbildningar/program
- Strategiska satsningar relaterade till rekryteringar av tidsbegränsad personal
- Strategiska satsningar relaterade till rekryteringar av tillsvidare personal
- Strategiska satsningar relaterade till annat, vänligen ange...

42. Om myndighetskapital på ert lärosäte använts till strategiska satsningar under 2012–2016, ange på vilken nivå och under vilka år som satsningar har gjorts? (flera alternativ möjliga?)

- Central nivå
- Fakultetsnivå eller motsvarande
- Institutionsnivå eller motsvarande
- Annat, vänligen ange...

43. Medför de genomförda strategiska satsningar finansierade med myndighetskapital en permanent utökning av verksamhetens driftkostnader?

- Ja
- Nej
- Vet ej

44. Om ert lärosäte har beslutade strategiska satsningar finansierade med myndighetskapital, har de följts upp under perioden 2012–2016?

- Ja, minst en gång om året
- Ja, har gjorts minst en gång under 2012–2016
- Nej, har inte gjorts under 2012–2016

Regeringens styrning

Slutligen ställs några frågor om ert lärosätes syn på regeringens styrning av myndighetskapital vid universitet och högskolor.

45. I vilken utsträckning har myndighetskapitalet på ert lärosäte diskuterats på budgetdialogen med Utbildningsdepartementet 2012–2016?

- Varje år
- Vartannat år
- Mer sällan
- Vet ej

46. Har myndighetskapitalet på ert lärosäte diskuterats med Utbildningsdepartementet i andra sammanhang än årliga budgetdialoger?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om du svarat Ja på fråga 46;

47. Beskriv gärna hur och när.

48. Myndighetskapitalet vid universitet och högskolor är bundet till respektive verksamhetsgren (grundnivå resp. forskarnivå). Medför det några konsekvenser för förbrukningen av myndighetskapitalet på ert lärosäte?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om du svarat Ja på fråga 48;

49. Beskriv gärna kortfattat konsekvenserna.

50. Hur uppfattar ni regeringens styrning när det gäller myndighetskapital vid universitet och högskolor?

Med regeringens styrning avses i detta sammanhang de mål regeringen uttrycker i budgetpropositionen och de återrapporteringskrav som framgår av regleringsbrevet för universitet och högskolor

- Mycket tydlig
- Ganska tydlig
- Ganska otydlig
- Mycket otydlig
- Styrning saknas

Om du svarat *ganska otydlig* eller *mycket otydlig* på fråga 50;

51. Beskriv gärna hur ni anser att styrningen bör förtydligas.

52. Här har ni möjlighet att lämna övriga synpunkter om myndighetskapital på ert lärosäte.